

Plenum

Torsdag 21.9.2023 kl. 16.00—20.59

2.4. Muntlig fråga om en stödpolitik som är skadlig för miljön (Atte Harjanne gröna)

Muntligt spörsmål MFT 17/2023 rd

Muntlig frågestund

Talman Jussi Halla-aho: Tack. — Ledamot Harjanne, varsågod. [Sorl — Talmannen knackar med klubban]

Debatt

16.27 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Hallituksen budjettiriihessä linjaama ote talouteen on paitsi epäreilu myös epäjohtonmukainen. Pienituloisiin osuvia leikkauksia perustellaan velkaantumisen taittamisella, mutta tämä tavoite jotenkin unohtuu, kun hallitus samalla keventää kohdennetusti varakkaiden verotusta ja harjoittaa tehotonta ja ympäristölle haitallista vero- ja tukipolitiikkaa. Taloutta on vahvistettava, kyllä. Hallituksen leikkaukset kohdistuvat kuitenkin eniten niihin, joilla on jo ennestään vaikeaa: lapsiperheisiin, yksinhuoltajiin, osa-aikatoita tekeviin. Tätä on erityisen vaikea ymmärtää, koska vaihtoehtojakin olisi. Suomen ympäristökeskuksen tällä viikolla julkaisema raportti muistuttaa useiden aiempien tutkimusten tavoin, että Suomessa tuetaan suoraan ja epäsuorasti ympäristölle haitallista toimintaa sekä tuen että veroratkaisuun esimerkiksi lentoliikenteessä ja metsien, maan sekä luonnonvarojen käytössä. Summat vaihtelevat kymmenistä miljoonista satoihin miljooniin euroihin. Fiksulla verotuksella ja tehottomiin ja haitallisiin yritystykisiin puuttumisella torpattaisiin valtionvelkaa, uudistettaisiin taloutta tuottavammaksi ja suojeltaisiin yhteistä luontoa. [Puhemies: Ja kysymykseen!] Kertoo jotain hallituksen arvovalinnoista, [Puhemies koputtaa] että tähän työkalupakkiin ei edes haluta koskea. [Puhemies koputtaa] Pienituloisiin kohdistuvia leikkauksia ei ilmeisesti edes haluta keventää, vaikka keinoja olisi. Kysyn hallitukselta: miksi? [Ben Zyskowicz: Miksi ette itse leikanneet yritystykia? — Vasemmalta: Leikattiin!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.28 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En muista tässä salissa viime vuosina kuulleen näin paljon huolestuneisuutta velasta kuin nyt tänään kuuluu sieltä vasemmalta. [Hälinää] Ja mitä tulee vihreiden kysymykseen, niin ymmärtäisin sen, mikäli te olisitte edelleen puolue, joka laittaa itsensä kiinni suolle puihin, mutta te olitte viime kaudella hallituksessa, te olitte johtamassa tätä maata. [Suna Kymäläinen: Ministerin puhetta!] Mitä te saitte aikaiseksi näille yrityksille? En tiedä, mutta ehkä se ylipääntensä tarjoaa aina mahdollisuuden, [Hälinää — Puhemies koputtaa] josta voi sitä seuraavaa hallitusta syyttää. Huomauttaisin kuitenkin, että monet näistä

Punkt i protokollet PR 30/2023 rd

tuista, joita te kutsutte haitallisiksi, on tarkoitettu muun muassa pitämään huolta suomalaisten kilpailukyvyistä, muun muassa niissä olosuhteissa, joissa tässä maassa halutaan harjoittaa muita maita kunnianhimoisempaa ilmastopolitiikkaa. [Vilhelm Junnila: Dieselin verotuskin!] Monet tuet, jotka on tarkoitettu meidän vientiteollisuudelle, on tarkoitettu siihen, että he kykenevät kilpailemaan esimerkiksi Saksan kanssa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

16.29 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy kyllä todeta samaa, mitä ministeri Purra tuossa äsken, että olisi ollut erittäin tervetullutta viime kaudella, kun vasemmistohallitus oli vallassa, kuulla vastaavaa huolta velasta mutta eipä sitä kuultu. [Välihuutoja vasemmalta]

Arvoisa puhemies! Tämänhetkisessä hallitusohjelmassa lähdetään siitä, että meillä on työn linja. Eli tekemällä työtä me voimme päästä eroon valtionvelasta mutta samalla myöskin kasvattaa jokaisen ihmisen elintasoja, joka pääsee siihen työn syrjään kiinni.

Arvoisa puhemies! Olemme tekemässä suuria muutoksia, reformeja, myöskin työn linjaan, ja nyt kysyisin ministeri Satoselta: millaisia uudistuksia olette tuomassa tänne eduskuntaan jo tässä syksyn aikana, jotta mahdollisimman moni työkäinen ja työkykyinen pääsisi työn syrjään kiinni?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.30 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä tämän syksyn aikana ehdotukset eivät valmistu, mutta heti alkuvuodesta on tarkoitus tuoda esityksiä, joilla... No toki tämän kannustavuuden osalta työttömyysturvaan liittyvät muutokset tulevat jo budjettikäsittelyn yhteydessä. Mutta sitten on tarkoitus tuoda myös TE-palveluita kehittäviä uudistuksia, jolloin ne saadaan entistä yksilöllisemmiksi ja sitä kautta paremmin toimiviksi. Erittäin tärkeänä pidän myös sitä, että työttömyyskassat tulevat mukaan tähän työnvälitykseen, sitä kautta edistämään sitä, että ihmiset mahdollisimman nopeasti löytävät uutta työtä.

Sitten nämä työmarkkinareformit: Niiden merkitys on erittäin suuri. Kuten muista Pohjoismaista tiedämme, niiden avulla uusia työpaikkoja voidaan Suomeen luoda, ja se on sitä kestävää hyvinvointia. Meidän tarkoitus on nyt tuoda työllisyyden kautta kaksi miljardia kestävästi lisää tähän julkiseen talouteen ja samalla mahdollistaa yhä useammalle ihmiselle se, että voi itse elättää itsensä omalla työllään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto, olkaa hyvä.

16.32 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puheen ollen nyt näistä epäreiluista leikkauksista yksi pahimmista on se, että hallitus aikoo leikata lastensuojelun jälkihuollosta, ja on vaikeaa kuvitella kohtuuttomampaa leikkauskohdetta Suomessa. Tämä leikkaus kohdistuu sellaisiin itsenäistyviin nuoriin, jotka ovat saaneet kaikkein huonoimmat mahdolliset lähtökohdat omassa elämässään. Nämä nuoret ovat hyvin haavoittuvassa asemassa verrattuna ikätovereihinsa, ja syrjäytymisen ja jopa menehtymisen riski on suurempi. Jälkihuollon tehtävänä on tukea heitä itsenäisessä pärjäämisessä ja kiinnittymisessä yhteiskuntaan. Kysynkin nyt teiltä, ministeri Juuso: Miten arvioitte tä-

Punkt i protokollet PR 30/2023 rd

män leikkauksen vaikutukset sen kohteena olevien nuorten elämäntilanteeseen? Ja mitkä ovat tämän toimenpiteen arvioitujen kokonaiskustannusvaikutukset?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.32 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelun jälkihuollon ikäraja nostettiin viime kaudella kokonaista neljä vuotta 21:stä 25 vuoteen. Tämä hallitus on laskemassa sitä vain kahdella vuodella. [Välihuutoja vasemmalta] Ja tämä ei tarkoita sitä, että he jäisivät jollakin tavalla heitteille, vaan olen esittelemässä tähän lakiin kuuden kuukauden siirtymäaikaa, jonka aikana ne nuoret, jotka vielä tarvitsevat tukitoimia, voidaan luotsata aikuissosiaalityön piiriin. Eli tarkoitus ei todellakaan ole jättää ilman tukea heitä, jotka sitä tarvitsevat. On olemassa myöskin nuoria, jotka pärjäävät ihan hyvin itse, eivät edes halua käyttää jälkihuollon tukitoimia. Mutta myönnän sen, että on olemassa heitä, jotka vielä 24—25-vuotiaina tarvitsevat tukitoimia, mutta meillä on yhteiskunnassa tukirakennelmia, meillä on aikuissosiaalityö, ja heitä varmasti autetaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saarikko, olkaa hyvä.

16.34 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen ymmärtänyt niin, valtiovarainministeri Purra, että tämä tuttu hitti, Syntisten pöytä, on teille jotenkin läheinen laulu. Mietin sitä, että on se kyllä niin, että siinä velkasyntisten pöydässä istuvat kaikki puolueet [Eduskunnasta: Paitsi keskusta!] ja kaikki viimeisen vuosikymmenen valtiovarainministerit. Minä istuin siinä, niin aikanaan valtiovarainministeri Orpo, Stubb, Rinne, nyt valtiovarainministeri Purra. Sehän tässä nyppii, että ennen vaaleja kokoomus niin reippaasti totesi, että lopetetaan velaksi eläminen mutta kansalaiset saavat vaalien jälkeen lopputulokseksi budjetin, jonka 11 000 miljoonaa velkaa ensi vuodelle kertaantuu liki 50 miljardiksi vaalikauden aikana.

Minä ymmärrän sen, että on mukava puhua vain viime vaalikaudesta, mutta kyllähän te, valtiovarainministeri, tiedätte, että monia niitä toimia tuitte, ja tiedätte varsin hyvin, että korot velalle ovat kertyneet kaikesta 15 vuoden aikana otetusta velasta. Ehkä tämän keskustelun jälkeen haluan kysyä, kun tämä huoli on kerta yhteinen ja syntisten pöydässä istuvat kaikki: eikö tämä Suomi kannattaisi pelastaa yhdessä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.35 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on kyllä ihan pakko sen verran korjata, jos sallitte, että vuosina 16—19, jolloin toimin valtiovarainministerinä, velkaantumisen käytännössä pysäytettiin, julkinen talous saatiin lähes tasapainoon — se näin pienenä korjauksena.

Mutta tosiasia on nyt se, [Hälinää] tosiasia on se, että on sitten syy, missä ja kenessä tahansa, varmaan kaikissa, niin me ollaan todella syvällä. Ennusteet olivat viime keväänä heikot, mutta ne ovat vielä siitä heikentyneet. Se aiheutuu kasvavista korkomenoista: kaksi ja puoli miljardia vielä tästä vaalikauden loppuun. Sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmä tarvitsee miljardin, jopa enemmän, joka vuosi lisää. Viime kaudella lisättiin pysyviä menoja, eli uutta lainsäädäntöä, joihin ei ollut tuloja. Väestö ikääntyy, ja niin edelleen. Tämä

Punkt i protokollet PR 30/2023 rd

on se tilanne, missä me ollaan, ja sitä hallitus lähtee korjaamaan. Te ymmärrätte varmasti hyvin sen, että kun tämä on ensimmäinen budjetti, joka me tehdään, ja ne lainsäädäntöuudistukset ovat vasta tulossa, joilla saadaan kasvua, [Antti Kurvisen välihuuto] niin koska sitä kasvua me tarvitaan, niin ei sitä teidän jälkeenne jättämää, edustaja Kurvinen, velkaa kerralla [Puhemies koputtaa] voi leikata, se olisi karmeaa jälkeä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä. [Antti Kurvinen: Nimeni mainittu, vastauspuheenvuoro!]

16.36 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä hallitus sai historiallisen hyvän työllisyystilanteen, ja teidän punainen lankanne teidän hallitusohjelmassanne on työllisyyden kasvattaminen. Siksi me täällä kysymme oikeutetustikin, miksi te teette samanaikaisesti niitä toimia — asuntotuen leikkauksia tai työmatkavähennyksen leikkauksia — jotka päinvastoin vaikeuttavat sen työn vastaanottamista. SOSTE on tehnyt arvion, että 14 000 ihmistä tippuu toimeentulotuen piiriin näiden teidän toimenpiteiden johdosta. Näiden arvioiden mukaan 12 700 lasta tippuu köyhyysrajan alapuolelle. Oletteko te ajatelleet, että lapsiperheköyhyyden lisääminen on teidän arvovalintanne? Oletteko te laskeneet vaikutusarviot siitä, mitä tämä nyt tehty säästö tulee maksamaan tulevaisuudessa mielenterveysongelmina, sosiaalisina vaikeuksina tai 90-luvun leikkausten kaltaisina ongelmina?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.37 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on se, että lapsiperheköyhyys vähenee sitä kautta, että yhä useampi äiti ja isä pääsee töihin. Hallituksen toimet tähtäävät siihen, että kaikki suomalaiset työikäiset ja työkykyiset ihmiset saisivat mahdollisuuden työllistyä ja sitä kautta perheiden elintaso nousisi, tulisi enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa omaan tulevaisuuteen ja niihin lähimpiin: arkeen, harrastuksiin, omaan elämänpiiriin, niihin toiveisiin ja unelmiin, mitä lapsiperheillä Suomessa on. Sosiaali- ja terveysjärjestöt tekivät arvokkaita laskelmia ja hyvin pitkälle analysoivat nämä muutokset, joita hallituksen säästöohjelmassa on. Mutta se, mitä siinä ei ollut sisällä, oli se, että siinä ei ollut lainkaan arvioitu näitä työllisyysvaikutuksia. Eli nämä olivat staattisia lukuja, eli siinä ei oltu huomioitu niitä mahdollisuuksia, mitä avautuu sitä kautta, että yhä useampi työllistyy.

Hallituksen työllistymiseen liittyvät luvut eivät ole hatusta revittyjä, vaan ne perustuvat asiantuntijoiden tekemiin, valtiovarainministeriön tekemiin vaikutusarvioihin ja tätä kautta ovat kovalla pohjalla. Tulemme toimittamaan eduskunnalle budjetin lakien antamisen [Puhemies koputtaa] yhteydessä vaikutusarviot, joissa päästään näitä myös tarkastelemaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

16.39 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On myönteistä, että oppositio nostaa esille hallituksen liikennepolitiikan. Siitä on ilo keskustella. Hallitus tekee historiallisen polttoaineveronkevennyksen, [Jussi Saramon välihuuto] turvaa perusväylänpidon rahoituksen ja liikenneinvestointien rahoituksen. Sen ohella hallituksen investointi-

Punkt i protokollet PR 30/2023 rd

paketissa on hyvin tasapuolinen liikenneinvestointien jako ympäri maata: [Antti Kurvinen pyytää vastauspuheenvuoroa] Länsi-Suomeen tulee ratahankkeisiin rahaa, keskelle tulee ratahankkeisiin rahaa pääradalle, ja itäiseen Suomeen tulee ratahankkeisiin ja tiehankkeisiin rahaa [Välihuuto] suurin piirtein verrattavia summia, 400 miljoonaa, 500 miljoonaa, reilut 400 miljoonaa. Tämä on hyvin tasapuolista ainakin minun laskuoppini mukaan, ja hieman ihmettelyn opposition puheita siitä, että itäinen Suomi olisi jotenkin syrjäytetty tässä rahanjaossa, [Hannu Hoskosen välihuuto] koska näinhän ei ole numeroiden perusteella.

Kysynkin pääministeriltä: eikö tunnu suorastaan epäoikeudenmukaiselta, että hallituksen ohjelmia arvostellaan epätasapainoisuudesta, kun luvut ovat kuitenkin tällaiset?

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.40 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Nyt otetaan ihan vakavasti tämä Itä-Suomi-kysymys. Hallitus ymmärtää todellakin, kuinka vaikeassa tilanteessa Itä-Suomi on, [Suna Kymäläinen: Ymmärrys ei riitä, tarvittaisiin tekoja!] sen erityisesti, että Venäjän raja on käytännössä täysin kiinni ja puuntuonti muun muassa metsäteollisuuden tarpeisiin, 10 miljoonaa kuutiota, on loppu. Me nähdään se, miten paperitehdas juuri taas suljettiin Sunilassa. Tulee ikäviä uutisia. Sen lisäksi liikenneyhteydet ovat vaikeutuneet, Saimaan kanava ei ole käytössä, ja niin edelleen. Tuulivoimaa ei voi rakentaa. Me haetaan kaikkiin näihin ratkaisuja, jotta Itä-Suomi pysyy elinvoimaisena: [Eduskunnasta: Miten?] ratahankkeet ja tiehankkeet Itä-Suomeen, ja hallitus käynnistää Itä-Suomi-ohjelman, [Suna Kymäläisen välihuuto] Me ollaan huolehdittu Itä-Suomen asioista nytkin budjettiesityksessä, yksityiskohtana vaikka Pelastusopiston resurssit. Hallitus tuntee ja tiedostaa tilanteen ja tekee konkreettisia toimia. [Suna Kymäläinen: Nyt esimerkiksi mitä?] Tähän voitte uskoa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

16.41 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen johdosta on useaan kertaan todettu, että hallitus ei halua jättää velkaa lapsiemme ja lastenlastemme maksettavaksi. Tämä on hyvä ja isänmaallinen kanta. Valtionvelkaa taas usein kuvataan niin, että se on siirrettyä verotusta. Tämä sanonta näyttää tulevaisuudessa pitävän yhä paremmin paikkansa, niin kuin tänään täällä on kuultu, kun hallitus on suunnitellut rahoittavansa miljardien investointipaketkinsa myymällä nyt tuottavaa valtion omaisuutta. Kysynkin: jaatteko tämän näkemyksen, että valtionvelka on siirrettyä verotusta? Ja kysyn etenkin: Jos jaatte tämän näkemyksen, miksi nyt alennatte veroja velaksi? Miksi alennatte etenkin meidän suurituloisten veroja velaksi ja jätätte tämän velan lapsiemme ja lastenlastemme maksettavaksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.42 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus tosiaan toteuttaa massiivisen investointiohjelman, ja se tehdään valtion omaisuutta myymällä, eli se ei tule lisäämään tätä velkataakkaa. Kuten pääministeri edellisessä puheenvuorossaan kertoi, investointi- ja infrahankkeita tehdään ympäri Suomen. Sen lisäksi samasta paketista ollaan esimerkiksi parantamassa ihmisten hoitoonpääsyä purkamalla hoitojonoja yksityisen Kela-korvauksen korottamisella.

Punkt i protokollet PR 30/2023 rd

Näihin veroihin tällä kyselytunnilla on useaan kertaan jo viitattu, ja olen itsekin siihen vastannut: hallituksen periaatteena on, että kokonaisveroaste ei nouse. Nyt erityisesti suhdannetilanteessa — kun olen ymmärtänyt, että vasemmaltakin kannatetaan vastasyklisyyttä — ensi vuoden tilanne on tältä osin elvyttävä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

16.43 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaiset todellakin kaipaavat oikeudenmukaisuuden kokemusta. Se koskee myös verotusta. Talouden ratkaisuilla voidaan ohjata myös ihmisten ja yritysten käyttäytymistä, aiemmin tässä puhuttiin vihreän siirtymän mahdollisuuksista.

Se, mitä syömmme ja juomme, miten liikumme, mihin käytämme vapaa-aikaamme, on muuttunut merkittäväällä tavalla. Istumatyö, älylaitteet, autoilu, kasvava sokerin, suolan ja rasvan käyttö asettavat kansanterveydelle suuria uhkia. Sokerin ylikulutus on tällä hetkellä yksi merkittävistä tekijöistä ylipainolle, diabetekselle ja suunterveyden ongelmille. Suomessa tulisi nyt vakavasti pohtia terveysperusteista veroa hillitsemään sokeripitoisten elintarvikkeiden kulutusta. Kysynkin hallitukselta: aikooko hallitus edistää tämäntyyppisiä terveysveroja? [Petri Honkonen: Kaljavero ainakin alenee!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.44 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä huoli, jonka edustaja nostaa erityisesti sokerin ja miksei suolankin yhteydestä kansanterveydellisiin ongelmiin ja toisaalta myös tähän veropohjaan, on varsin oikeutettu. Hallitusohjelmasta ei löydy sokeriveroa. Toisaalta sieltä löytyy kyllä erilaisiin haittoihin liittyviä verotuksen kiristämisiä, esimerkiksi väkeviin alkoholijuomiin, nikotiinipusseihin ja tupakkaan. Mutta tällä sokeriverolla, josta ennen vaalejakin paljon puhuttiin, voisi oikein asetettuna olla myös fiskaalisesti merkittävä vaikutus. Tosin siihenkin liittyy erilaisia riskejä ja huolia, jotka liittyvät esimerkiksi kotimaiseen elintarviketeollisuuteen ja meidän omien yritysten mahdollisuuksiin kilpailla muiden kanssa, mutta hallitus varmasti pohtii tätäkin asiaa. [Jussi Saramo: Tarvitaan juhlapuhevero!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Minja, olkaa hyvä.

16.45 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Grahn-Laasonen puhui täällä lapsiperheisiin kohdistuvien leikkausten yhteydessä tällaisilla termeillä kuin ”muutos” ja ”mahdollisuus”, mutta tosiasiaassa tässä yhteydessä muutos on siis leikkaus ja mahdollisuus on heikennys. Kysyisin nyt ministeri Grahn-Laasonelta: Miltä ajattelette tällaisen retorisen silmänkääntötempun kuulostavan siitä yksinhuoltajasta, joka mahdollisesti tälläkin hetkellä katsoo tätä lähetystä ja jonka perheeltä nämä toimet vievät jopa satoja euroja kuukaudessa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.46 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mistä hetki sitten puhuin, oli se mahdollisuus, että yhä useampi työikäinen,

Punkt i protokollet PR 30/2023 rd

työkykyinen, lapsiperheen vanhempi voisi päästä töihin, ja minä uskon, että se on siellä pohjalla oleva, jyystävä huoli, jos yrityksistä huolimatta ei ole työpaikkaa saanut.

Tämä hallitus tulee tekemään toimia työpaikkojen syntymisen edistämiseksi, eli teemme ratkaisuja, joilla työpaikkoja syntyy — ne ovat työmarkkinaratkaisuja, ne ovat veroratkaisuja, ne tekevät työn teettämisestä kannattavampaa. Sitten toisesta päästä teemme ratkaisuja, jotka varmistavat, että työn vastaanottaminen ja työn tekeminen on kaikissa tilanteissa kannattavaa ja että myöskin esimerkiksi osa-aikatyöloukussa olevat ihmiset, jotka voisivat ja haluaisivat koko-aikatyöllistyä, voisivat saada lisätuloja ja sitä kautta vaikuttaa oman elämänsä suuntaan. Tästä puhuin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Gebhard, olkaa hyvä.

16.47 Elisa Gebhard sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen päätökset pienituloisten, kuten esimerkiksi opiskelijoiden, toimeentulon leikkaamisesta ovat arvovalintoja. Samalla kun opiskelijoiden asema heikkenee, hyvätuloiset saavat jättipotin eli huomattavan suuren veroalen. Opintotuen indeksin jäädyttäminen on käytännössä leikkaus opiskelijoiden elintasoon. Sen lisäksi hallitus haluaa kannustaa opiskelijoita asumistukea leikkaamalla, vaikka ennen vaaleja kokoomus puhui kauniisti opiskelijoiden toimeentulon turvaamisesta.

Haluaako hallitus todella, että entistä useampi pienituloinen opiskelija on huolissaan toimeentulostaan ja tutkintojen suoritusajat pidentyvät? Haluaako hallitus, että pienituloisessa perheessä varttunut nuori joutuu pohtimaan, onko varaa opiskella? Arvoisa pääministeri Orpo, vastausta ei ole vielä kuulunut: miksi hallitus on valinnut kohdistaa leikkaukset juuri niihin, joiden arki on muutenkin täynnä haasteita?

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä. — Ministeri Bergqvist.

16.48 Liikunta-, urheilu-, ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos hyvästä kysymyksestä. Siis tämä opintotuki pysyy samana nyt tämän hallituskauden ajan. Se on 279 euroa kuukaudessa, [Suna Kymäläinen: Johan sillä eläähän!] ja se pysyy nyt samana. Se indeksijäädytys tarkoittaa sitä, että sitä ei koroteta vaan se pysyy samana. [Välihuutoja vasemmalta] Tähän kuuluvat myös asumistuki ja sitten myös opintolaina, ja tämän minä ymmärrän, että tämä on monimutkainen kokonaisuus. Sen myös hallitus on tunnistanut, ja sen takia tulemme tekemään, juuri tämän takia, kokonaisuudistuksen, missä katsotaan, mikä olisi hyvä opintotuen taso tulevaisuudessa: Pitäisikö korottaa myös niitä rajoja, miten paljon opiskelijat itse voivat ansaita opiskeluaikana? Ja katsotaan myös, minkätyyppinen sen lainan suuruuden pitäisi olla. Sen lisäksi panostetaan myös siihen — ja tämä on tärkeä asia — että huoltajakorotus tehdään. Siihen tämä hallitus panostaa nyt viisi miljoonaa euroa, ja tämän avulla [Puhemies koputtaa] voidaan korottaa sitä vielä enemmän kuin viime hallituskauden aikana.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

16.49 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa puhutaan usein yritystuista ja listaamattomien yhtiöiden verotuksesta. Otanpa yhden esimerkin: Jos minä vastoin odotuksia perustan edustaja Saramon kanssa osakeyhtiön, [Eduskunnas-

Punkt i protokollet PR 30/2023 rd

ta: Älä, älä! — Naurua] käymme hakemassa pankista lainaa ja laitamme oman nimemme siihen lainaan vakuudeksi siitä, että me maksamme sitten, jos käy huonosti. Teemme työtä kovasti ja nostamme 3 000 euroa kuukaudessa palkkaa, josta me maksamme 500 euroa kuukaudessa veroa. Sitten viiden vuoden hyvän taistelun jälkeen yhtiö tekee 100 000 euroa verotettavaa tuloa. Tästä me maksamme 20 prosenttia yhteisöveroja yhteiskunnalle. Sitten meillä on jakovaraa 6 400 euroa, eli 3 200 Saramolle ja 3 200 minulle, siitä, että me olemme tehneet hyvää työtä. Olemmeko me saaneet verotukea, vai olemmeko me maksaneet yhteiskunnalle tukea näitten verojen kautta? Onko tässä joku väärinkäsitys?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.51 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja kuvasi varsin hyvin tätä todellisuutta, joka tähän liittyy. Valitettavan usein, kun puhutaan näistä verotukseen liittyvistä asioista, joistain poliittisista suunnista on taipumus hieman liioitella tätä todellisuutta. Tämä hallituksen periaate on se, että kokonaisveroaste ei nouse, emmekä me halua nostaa yrittämisen tai työn tekemisen veroja, juurikin siitä syystä, että me kannustamme tätä maata, me kannustamme tänne syntymään uusia yrityksiä. Yrityksiä kannustamme investoimaan, palkkaamaan uusia ihmisiä. Se on ainoa reitti, mitä kautta kasvua saadaan. Aivan kuten useampi edustaja on todennut, ei pelkillä leikkauksilla tätä asiaa saada hoidettua, vaan ensisijaisesti me tarvitsemme kasvua, ja se tapahtuu yksityisellä sektorilla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

16.51 **Eeva Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkuun on pakko todeta, että keskustalla ja hallituksella on kyllä kovin erilainen käsitys koko Suomen elinvoiman oikeudenmukaisesta edistämisestä. Siitä vain yksi, mutta konkreettinen ja ajankohtainen esimerkki on tämä budjettiriihen päätös liikenteen kehittämishankkeiden rahoituksen kohdistamisesta: siis satojen miljoonien eurojen paketista kaiken kaikkiaan [Välihuuto perussuomalaisen ryhmästä] vain kolme miljoonaa euroa eli yksi prosentti liikeni itäiseen Suomeen. [Antti Kurvinen: Onko se tasapuolista?] Se ei keskustan mielestä kuulosta kovin oikeudenmukaiselta. [Antti Kurvinen: Mäkelä on oikeudenmukainen!]

Arvoisa puhemies! Haluaisin nostaa esiin vielä yhden merkittävän väestöryhmän, johon kohdistuvia vaikutuksia ei täällä vielä ole laajasti käsitelty, nimittäin eläkeläiset, eli jo pitkän työuran tehneet ihmiset, joista monet ovat pienituloisia. Hallitus esittää siis mittavia veronkevennyksiä ansiotuloihin mutta rajaa eläkeläiset näiden veronkevennysten ulkopuolelle, eli eläkeläisten tuloja verotetaan siis jatkossa suhteellisesti [Puhemies koputtaa] entistä tiukemmin palkansaajiin verrattuna. Kysynkin: onko hallitus ymmärtänyt tämän ja rajannut siis eläkeläiset tarkoituksella [Puhemies koputtaa] veronkevennysten ulkopuolelle? [Hälinää]

Puhemies Jussi Halla-aho: Haluaako pääministeri Orpo vastata?

16.53 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin lyhyesti näihin liikennehankkeisiin. Minä luulen, että edustaja Kalli tietää aivan hyvin sen, että kun hallitusohjelmassa määritellään ne hankkeet, jotka viedään läpi, niin ne viedään lä-

Punkt i protokollet PR 30/2023 rd

pi, mutta ne tehdään neljän vuoden aikana jaksotetusti, ja nyt käynnistetään kaikki ne, mitkä ovat aloitusvalmiina. Itä-Suomen osalta hankkeita on lähes puolella miljardilla: Savon rata, Karjalan rata — melkein 200 miljoonan projekteja — mutta myöskin vt 5. [Perussuomalaisen ryhmästä: Oho oho!] Nämä ovat erittäin isoja hankkeita, siksi on täysin väärin antaa se kuva, että siellä olisi vain kolme miljoonaa. On väärin antaa sellaista kuvaa.

Mitä tulee eläkeläisten asemaan, niin hallitusohjelmaneuvoittelussa oli yksi iso periaate, ja se on se, että eläkeläiset, eläkeläisten asumistuki ja eläkeindeksit, jätettiin säästöjen ulkopuolelle, ja se on erittäin merkittävä asia. Tämä on erittäin merkittävä asia, että esimerkiksi eläkeindeksiin ei tehdä mitään. Se tulee tarkoittamaan sitä, että kun eläkkeet nousivat viime vuoden alusta, mikä on tietenkin vaikuttanut tähän vuoteen, niin myöskin ensi vuoden alusta nämä indeksikorotukset tulevat olemaan täysimääräisiä [Puhemies koputtaa] ja vaikuttavat eläkkeiden ostovoimaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Haatainen, olkaa hyvä.

16.54 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiasiahan on se, että osa-aikatyötä tekevä yksinhuoltaja, helsinkiläinen äiti esimerkiksi, menettää jopa 400 euroa asumistuen ja työttömyysturvan leikkauksissa. Monien arvostama professori Juho Saari esitti Ylen haastattelussa kasvavan huolensa siitä, että nämä leikkaukset kohdistuvat samoihin kotitalouksiin ja ne joutuvat kestävämmään — hän käyttää sanaa ”kestävämmään” — asemaan näitten monien leikkausten kasaantuvien vaikutusten vuoksi ja samaan aikaan meillä hinnat nousevat. Meillä on myös työttömyys kasvamassa nyt.

Arvoisa ministeri Grahn-Laasonen, te sanotte, että tällä halutaan kannustaa ottamaan kokoaikaista työtä, mutta kun kokoaikaista työtä ei ole tarjolla ja meillä on kohta kasvava joukko ihmisiä, joille ei ole työtä ollenkaan tarjolla, niin kysyn: eikö olisi aika harkita uudelleen näitä säästöjä? [Jani Mäkelä: Miksei työministeri saanut hommia toimimaan viime kaudella?] Nyt pitää pitää huolta siitä, että kaikki pysyvät tämän taantuman aikana mukana ja voivat olla sitten nousukaudella myös vahvoina työmarkkinoilla. [Eduskunnasta: Koulunkäyntiavustajat, myyjät ym.!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.55 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Näitä valtiontalouden säästöjä on ihan välttämätöntä tehdä, me emme sitä pääse karkuun. Olisipa tässä aitiiossa keitä tahansa, niin valtiontalouden säästöjä on välttämätöntä tehdä.

Miksi asumistuesta? Siitä syystä, että asumistukimenot ovat kasvaneet erittäin kovalla kertoimella, miljardilla eurolla kymmenen vuoden aikana. Kun joudutaan hakemaan säästöjä isossa mittakaavassa, kun valtiontalous on näin vakavassa tilanteessa, niin joudutaan katsomaan näitä isoja pääluokkia. [Krista Kiurun välihuuto]

Näistä asumistuen säästöistä: Näissä on tehty erittäin tarkkaa harkintaa, miten näitä kohdennetaan, ja on pyritty tunnistamaan ne tavat, miten esimerkiksi lapsiperheiden osalta vaikkapa se perusomavastuun lapsikertoimen korottaminen pystyttiin ottamaan siinä huomioon ja sitä kautta pehmentämään sitä vaikutusta hiukan lapsiperheisiin. Olemme tehneet tämän tyyppistä työtä. Ja sitten haluan myös muistuttaa siitä, että kaikkein heikoimassa asemassa oleville ihmisille, toimeentulotuen varassa eläville ihmisille, toimeentulo-

Punkt i protokollet PR 30/2023 rd

tuki on se turvaverkko, joka varmistaa sen, että ihan kaikkein heikoimmassa asemassa [Puhemies koputtaa] olevat ihmiset eivät putoa synkkyYTEEN.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oras Tynkkynen, olkaa hyvä.

16.57 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Vietin kesää lukien yritystuki tutkimusjaoston raporttia, niin kuin varmaan ainakin edustaja Östman edellisen puheenvuoron perusteella. Se onkin hyvää kesälukemista, koska siinä on käyty läpi kaikkia Suomessa myönnettyjä yritystukia. Siellä todella on näitä verotukia, joihin valtiovarainministeri Purra viittasi, liitteessä 11:n sivun verran. Mutta siellä on sen lisäksi 11 sivua suoria yritystukia, jotka eivät ole verotukia. [Sheikki Laakso: Miksei edellinen hallitus puuttunut niihin?] Ja merkittävä osa näistä yritystuista on taloudellisesti tehottomia, merkittävä osa niistä on ympäristölle haitallisia, niin kuin edustaja Harjanne edellä viittasi, ja merkittävä osa näistä yritystuista valuu suurille yrityksille, ei pk-yrityksille. [Ben Zyskowiec: Kai te leikkasitte, kun olitte hallituksessa?]

Kysymykseni on: voisitteko hallituksessa tutustua tähän yritystuki tutkimusjaoston raporttiin, ja voisitteko harkita, löytyisikö sieltä 22 sivusta, joissa luetellaan yritystukia, yksi tai vaikkapa kaksi yritystukea, [Jani Mäkelän välihuuto] joista voi sitten leikata enemmän kuin pienituloisimpien suomalaisten perusturvasta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

16.58 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Tynkkynen ei sinänsä viitannut erityisesti energiaan eikä suoraan ympäristöön näissä asioissa, mutta yleisesti voin todeta — oltuani myös lukuisissa yritystuki karsimisharjoituksissa mukana Sipilän hallituksen aikana siitä asiasta meidän puolelta vastaavana ministerinä — että paljon pystytään listaamaan, kovin vähän on selailaista, mistä ottaa ilman, että merkittäviä kärsimyksiä tulee.

Näistä suorista tuista: Lukaisin sitä edustaja Harjanteen mainitsemaa Suomen ympäristökeskuksen raporttia, joka on nyt tuorein, ja suorista tuista siinä listattiin alueellinen kuljetustuki, listattiin merikuljetusten miehistötuki, ja sitten keskustellaan siitä, onko puupolttoaineiden verottomuus haitallinen ympäristötuki. [Sheikki Laakson välihuuto] Suurimpia erii lienee polttoöljyn hinta. Sitten voidaan keskustella dieselin hinnasta ja voidaan keskustella teollisuuden sähkönhinnasta. Nämä ovat niitä oikeita asioita, joista tässä keskustellaan, jos sieltä aiotaan satoja miljoonia ottaa, ja veikkaan, että tästä salista ei löydy enemmistöä, koska takana on Suomelle kilpailukykyä ja arjen kustannuksia.

Frågan slutbehandlad.